

ОМІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Приймальна комісія

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

для вступників на навчання для здобуття ОС доктор філософії

за спеціальністю 227 «фізична терапія, ерготерапія»

(на основі здобутого ступеня «магістр», (освітнього-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»))

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Прийом абітурієнтів для вступу до аспірантури, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень (ОКР) «магістр» або «спеціаліст» за спеціальністю фізична реабілітація, проводиться за результатами фахових вступних випробувань. Передбачений перехресний вступ абітурієнтів зі не споріднених спеціальностей. Такі абітурієнти попередньо складають додаткове вступне випробування у формі співбесіди за нормативною частиною освітньо-професійної програми підготовки магістра або спеціаліста, яка відповідає спеціальності фізична реабілітація. За умови успішного проходження додаткового вступного випробування вони допускаються до подальших вступних випробувань. Вступне випробування проводяться у формі усного іспиту.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних щодо процесу збереження, відновлення та/або компенсації порушених функцій, функціонування організму людини з використанням засобів фізичної реабілітації для відновлення повноцінної життєдіяльності людини.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки за ОКР «доктор філософії» абітурієнти повинні мати повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» або «спеціаліст» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі «охорона здоров'я». Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Змістом програми є 64 теми з дисциплін фундаментального та професійно-орієнтовного циклу навчального плану, які охоплюють знання, уміння і навички набуті в процесі вивчення цих дисциплін, а саме:

- знання особистісних та соціальних засад збереження та зміцнення індивідуального здоров'я, дотримання здорового способу життя;
- сучасні уявлення про планування та здійснення процесу фізичної реабілітації;
- сучасні уявлення про методика проведення різних форм занять фізичними вправами з тренувальним, оздоровчим та реабілітаційним напрямками;
- знання про основні засоби, форми та методи, рухові режими, періоди та етапи фізичної реабілітації;
- сучасні знання про механізм лікувальної та реабілітаційної дії фізичних вправ, масажу і фізіотерапії;
- визначення необхідної методики для розробки реабілітаційних програм відповідно до виду патології;
- сучасні знання про причини, ознаки та надання першої допомоги при травмуваннях під час рухової активності;
- об'єктивне оцінювання впливу фізичних навантажень на організм під час проведення різних форм занять фізичними вправами.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. основи фізичної терапії;
2. Протезування та ортезування у фізичній терапії
3. Кінезіотерапія при захворюваннях внутрішніх органів;
4. Фізична терапія при захворюваннях і травмах нервової системи;
5. Фізична терапія при захворюваннях і травмах опорно-рухового апарату;
6. Фізична терапія у педіатрії;
7. Перелік практичних навичок

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Основи фізичної терапії.

1. Поняття про реабілітацію. Мета і види реабілітації.
2. Роль і місце фізичної реабілітації в системі охорони здоров'я, праці, освіти, спорту і соціальної політики. Історичні аспекти розвитку фізичної реабілітації.
3. Мета, завдання, методи, принципи й організаційні форми фізичної реабілітації.
4. Основні види, етапи, періоди фізичної реабілітації. Схеми складання реабілітаційних комплексів.
5. Поняття про лікувальну фізкультуру. Загальні покази та 2роти покази до застосування.
6. Засоби та форми лікувальної фізичної культури. Класифікація фізичних вправ, які застосовуються з лікувальною метою.

7. Періоди та рухові режими, які використовуються при проведенні лікувальної фізичної культури.
8. Оцінка ефективності занять оздоровчою і лікувальною фізичною культурою.
9. Механізми лікувальної дії масажу. Особливості застосування лікувального, апаратного, спортивного масажу.
10. Санаторно-курортне лікування у системі реабілітації. Система курортних закладів України.
11. Курорти Закарпаття. Основні напрями діяльності. Комплексне використання різних засобів реабілітації в санаторних умовах.
12. Аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія. Штучне повітряне середовище як засіб реабілітації.
13. Водолікування, його фізичні і фізіологічні основи. Лікування прісною водою, техніка його проведення. Параметри процедур.
14. Бальнеотерапія. Техніка проведення і параметри процедур. Покази і протипокази.
15. Питне використання мінеральних вод Закарпаття при різних гастроентерологічних захворюваннях. Методика призначення.
27. Теплолікування. Види теплових процедур. Фізіологічна дія. Особливості застосування.

2. Протезування і ортезування у фізичній терапії

1. Визначення поняття протезування. Завдання протезування. Принципи сучасного протезування кінцівок.
2. Поняття про ортез і ортезування, види і класифікація за призначенням.
3. Застосування ортезів при захворюваннях і травмах верхніх кінцівок.
4. Ортези на плече, передпліччя. Показання щодо призначення. Виконувані функції.
5. Ортези на зап'ясток – кисть – пальці. Показання щодо призначення. Виконувані функції.
6. Ампутації верхніх кінцівок. Способи ампутації. Основні етапи ампутації. Реабілітація хворих після ампутації верхніх кінцівок
7. Використання ортезів при захворюваннях і травмах нижніх кінцівок.
8. Ортопедичне взуття, типи ортопедичних устілок.
9. Ортезотерапія для хребта..
10. Протезування верхніх кінцівок. Способи протезування верхніх кінцівок. Види протезів.
11. Косметичні протези. Функціонально-косметичні протези.
12. Міоелектричний протез плеча, передпліччя. Протез руки з кистю «мікеанджелло».
13. Ампутація нижніх кінцівок. Підготовка до протезування. Засоби реабілітації перед протезуванням.
14. Протезування нижніх кінцівок.
15. Ендопротезування кульшового суглоба. Засоби реабілітації після ендопротезування.

3. Фізична терапія у педіатрії. Кінезіотерапія реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів.

1. Фізична реабілітація при хворобах дихальної системи. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при різних захворюваннях.
2. Фізична реабілітація при хворобах серцево-судинної системи. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при різних захворюваннях.
3. Фізична реабілітація при хворобах системи травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при різних захворюваннях.
4. Фізична реабілітація при хворобах обміну речовин. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при різних захворюваннях.
5. Фізична реабілітація при хворобах нирок і сечовивідних шляхів. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при різних захворюваннях.
6. Фізична реабілітація при вагітності та у післяпологовому періоді. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
7. Фізична реабілітація при гінекологічних захворюваннях. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
8. Фізична реабілітація при операціях на органах грудної і черевної порожнини. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
9. Анатомо-фізіологічні особливості дитини першого року життя. Лікувальна фізкультура для дітей групи ризику і хворих першого року життя. Природні та преформовані фізичні фактори у реабілітації хворих дітей першого року життя.
10. Фізична реабілітація дітей з вродженою м'язовою кривошиєю. Комплекс лікувальної гімнастики при вродженій м'язовій кривошії.
11. Реабілітація дітей з вродженою дисплазією кульшового суглоба і вивихом стегна. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
12. Рахіт. Етіологія, патогенез, клінічна картина. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ і масажу для дітей, хворих на рахіт, у період одужання (вік від 9 до 12 міс.).
13. Фізична реабілітація недоношених дітей. Комплекс спеціальних вправ і масаж для недоношених дітей (вік 9-12 міс.).
14. Фізична реабілітація дітей при частих вірусних інфекціях і їх ускладненнях. Лікувальна фізкультура і масаж при захворюваннях і ушкодженнях нервової системи і порушеннях психомоторного розвитку.
15. Гостра пневмонія у дітей дошкільного віку. Етіологія, патогенез, клінічна картина.
16. Засоби фізичної реабілітації дітей раннього віку, хворих на гостру пневмонію. Комплекс спеціальних вправ.

17. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Фізична реабілітація дітей, хворих на бронхіальну астму у лікарняний і після лікарняний періоди. Комплекси спеціальних вправ.
18. Ревматизм у дітей, етіологія, клінічна картина. Фізична реабілітація дітей, хворих на ревматизм. Комплекси спеціальних вправ для дітей, хворих на ревматизм в неактивній фазі.
19. Міокардит у дітей. Причини, клінічний перебіг захворювання. Фізична реабілітація дітей, хворих на міокардит. Комплекси спеціальних вправ.
20. Виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки у дітей. Етіологія, патогенез, клінічна картина. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ для дітей, хворих на виразкову хворобу шлунка та 12-палої кишки.
21. Захворювання жовчних шляхів у дітей. Засоби фізичної реабілітації. Комплекси спеціальних вправ.
22. Захворювання кишечника у дітей. Засоби фізичної реабілітації. Комплекси спеціальних вправ.
23. Постава і здоров'я. Види порушення постави. Фізична реабілітація дітей при різних видах порушення постави. Комплекси спеціальних вправ.
24. Сколіоз. Реабілітація дітей на різних стадіях розвитку хвороби. Комплекси спеціальних вправ на різних стадіях перебігу хвороби.
25. Анатомо-фізіологічні особливості застосування засобів фізичної реабілітації при переломах кісток у дітей. Переломи кісток верхньої і нижньої кінцівок. Засоби фізичної реабілітації.
26. Цукровий діабет. Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Реабілітація дітей, хворих на цукровий діабет. Комплекс спеціальних вправ.
27. Особливості використання основних засобів фізичної реабілітації у забезпеченні дитячо-юнацького спорту, спорту вищих досягнень та спорту
28. Старіння і хвороби. Лікувальна фізична культура у похилому віці. Покази, проти покази. Природні і преформовані фактори в реабілітації осіб похилого віку.
29. Особливості фізичної реабілітації геронтологічних хворих. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації хворих з різними нозологіями.
30. Серцево-судинна система в процесі старіння. Артеріальна гіпертонія. Фізична реабілітація хворих похилого віку з артеріальною гіпертонією та ішемічною хворобою серця. Особливості складання комплексу вправ ЛФК.

4. Фізична терапія при захворюваннях і травмах ОРА. Фізична терапія при захворюваннях і травмах нервової системи

1. Фізична реабілітація при травмах плечового поясу, верхніх кінцівок, нижніх кінцівок, хребта і тазу. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
2. Фізична реабілітація хворих з ампутацією верхніх та нижніх кінцівок. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.

3. Фізична реабілітація при деформаціях хребта, грудної клітки, плоскостопості. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
4. Фізична реабілітація осіб з особливими потребами з різними видами патології. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
5. Фізична реабілітація при опіках та обмороженнях різного ступеня. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
6. Фізична реабілітація при ранах. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
7. Фізична реабілітація при остеохондрозі, артритих і артрозах. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
8. Фізична реабілітація при травмах опорно-рухового апарату у спортсменів. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації.
9. Будова нервової системи. Роль і значення нервової системи в організмі людини. Класифікація нервової системи людини.
10. Будова головного мозку людини. Оболонки головного мозку.
11. Будова та функції спинного мозку. Оболонки спинного мозку.
12. Поняття рефлексу і рецептора, класифікація. Екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори.
13. Будова нейрона, функції. Нервовий імпульс.
14. Порушення функцій нервової системи.
15. Поняття про нейрореабілітацію. Мета, завдання. Принципи реабілітації.
16. Інсульт. Причини, клінічний перебіг захворювання. Фізична реабілітація хворих на інсульт в лікарняний період.
17. Фізична реабілітація хворих на інсульт в післялікарняний період.
18. Травми спинного мозку. Причини, класифікація, клінічний перебіг захворювання. Засоби фізичної реабілітації хворих при травмах спинного мозку в лікарняний період.
19. Фізична реабілітація хворих з травмами спинного мозку в після лікарняний період.
20. Дитячий церебральний параліч. Етіологія. Клінічний перебіг захворювання. Форми дитячого церебрального паралічу. Засоби фізичної реабілітації дітей хворих на ДЦП.
21. Неврит лицьового нерва. Причини. Клінічний перебіг. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
22. Радикуліт. Клінічний перебіг. Засоби фізичної реабілітації в лікарняний і після лікарняний періоди. Комплекси спеціальних вправ.
23. Поняття про неврози. Форми неврозів. Неврастенія. Засоби фізичної реабілітації.
24. Істерія. Шляхи реабілітації.
25. Менінгіт, особливості клінічного перебігу захворювання. Засоби фізичної реабілітації хворих на менінгіт. Комплекс спеціальних вправ.

26. Хвороба Паркінсона. Засоби фізичної реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
27. Міастенія. Клінічний перебіг захворювання. Засоби реабілітації.
28. Поняття про радикулопатії. Особливості фізичної реабілітації хворих при радикулопатіях.
29. Радикулопатії попереково-крижового сплетіння. Причини. Особливості клінічного перебігу, симптоми. Завдання, програма фізичної реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
30. Шийна і шийно-грудна радикулопатія. Причини. Клінічна характеристика. Засоби реабілітації.

5. Перелік практичних навичок

1. Визначити і охарактеризувати артеріальний тиск (систоличний, діастолічний, норма).
2. Визначити частоту пульсу і охарактеризувати його.
3. Визначити частоту дихання і дати оцінку.
4. Показати дії невідкладної долікарської допомоги при виникненні колапсу на манекені.
5. Невідкладна долікарська допомога (штучне дихання і непрямий масаж серця при утоплені).
6. Надати невідкладну долікарську допомогу при опіках II ступеня.
7. Виконати штучне дихання, непрямий масаж серця.
8. Виконати і дати оцінку результатів проби Мартіне.
9. Виконати і дати оцінку результатів проби Штанге і Генчі.
10. Виконати і дати оцінку результатів ортостатичної проби.
11. Виконати і дати оцінку результатів проби Ромберга.
12. Надати невідкладну допомогу при гравітаційному шоці у спортсменів на манекені.
13. Надати невідкладну допомогу при гіпертонічній кризі на манекені.
14. Надати невідкладну допомогу при нападі стенокардії на манекені.
15. Надати невідкладну допомогу при печінковій кольці на манекені.
16. Виміряти температуру тіла та дати її оцінку на манекені.
17. Виконати введення внутрішньо-м'язових ін'єкцій на манекені.
18. Виконати введення підшкірних ін'єкцій на манекені.
19. Виконати основні прийоми класичного масажу погладжування на манекені.
20. Виконати допоміжні прийоми класичного масажу погладжування на манекені.
21. Накласти восьмиподібну пов'язку на стопу і гомілковоступневий суглоб.
22. Виконати допоміжні прийоми класичного масажу розтирання на манекені.
23. Виконати основні прийоми класичного масажу розминання на манекені.
24. Виконати допоміжні прийоми класичного масажу розминання на манекені.
25. Виконати основні і допоміжні прийоми вібрації на манекені.
26. Виконати сегментарний масаж спини на манекені.
27. Накласти черепахоподібну пов'язку на колінний суглоб.

28. Накласти колосовидну пов'язку на плечовий суглоб.
29. Виконати спеціальні прийоми точкового масажу «вкручування» і «викручування» на манекені.
30. Провести транспортну іммобілізацію при відкритому переломі кісток передпліччя.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове випробування (надалі – екзамен) проводиться за рейтинговою системою оцінювання з використанням 200-бальної шкали. Оцінювання підготовленості вступників здійснює фахова комісія на підставі результатів усної відповіді. Структура білету включає 4 питання, одне з яких містить практичний компонент. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 50 балів. Максимальна кількість балів становить 200.

6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА / РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Внутрішні хвороби: Підручник / За ред. І.М.Ганджі, В. М. Коваленка. — Київ "Здоров'я", 2002. — 992 с.
2. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.
3. Гериатрия: Учебное пособие /Д.Ф. Чеботарев, В.Ф. Фролькис, О.В. Коркушко и др. Под ред. Д.Ф.Чеботарева. – М.: Медицина, 1990.- 290 с.
4. Гребнев А.Л., Шептулин А.А. Основы общего ухода за больными. – М.: Медицина, 1991. –250 с.
5. Грушко В.С. Основы здорового способу життя. –Тернопіль, 1999. – 136 с.
6. Дитячі хвороби: Підручник/ за ред. С.К. Ткаченко. – К.: Вища шк., 1991. – 442 с.
7. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура (кинезотерапия): Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. — 2-е изд., стер. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. — 608 с.
8. Лікувальна фізична культура: Підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с.
9. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – Київ: Олімпійська література, 2000.–423 с.
10. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / За ред. В.В. Клапчука, Г.Р.Дзяка. - К.: Здоров'я, 1995. - 310 с.
11. Лечебная физическая культура в педиатрии /Л.М.Белозерова и др. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 222 с.
12. Лечебная физическая культура: Справочник / Под ред. В.А. Епифанова. – М.: Медицина, 1988. – 528 с.
13. Лянной Ю.О. Основы фізичної реабілітації: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /Ю.О.Лянной. – Суми: Вид.-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2008.- 368 с.
14. Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А. Епифанова. – М.: МЕДпресс-Информ, 2005. – 328 с.
15. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями

- нервової системи: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література, 2006.–196 с.
16. Немедикаментозные методы лечения в клинике внутренних болезней / Бабов К.Д., Блиндер М.А., Богданов Н.Н. и др. – К.: Здоров'я, 1995. – 528 с.
  17. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости. – К.: Олимпийская л-ра, 2003. – 223 с.
  18. Порада А. М. Основи фізичної реабілітації: Навч. посібник / А.М. Порада, О.В. Солодовник, Н.Є. Прокопчук. – 2-е вид. – К.: Медицина, –2008. – 248с.
  19. Соколова Н.Г. Практическое руководство по детской лечебной физкультуре / Н.Г. Соколова. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 445 с.
  20. Подрушняк Е.Л. Возрастные изменения и заболевания опорно-двигательного аппарата человека. – К.: Здоров'я, 1987. – 308 с.
  21. Погодина А. Б., Газимов А.Х. Основы геронтологии и гериатрии: учеб. пособие / А.Б. Погодина, А.Х. Газимов. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 253 с.
  22. Серебряна Л.А. Реабилитация больных с патологией органов пищеварения. – К.: Здоров'я, 1989. – 168с.
  23. Тарасов О.Ф., Фонарев М.И. Реабилитация при детских болезнях. – Л.: Медицина, 1980.- 232с.
  24. Теорія і методика фізичного виховання / Методика фізичного виховання різних груп населення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту/ Під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. –Т-1. 392 с.
  25. Физическая реабилитация: Учебник для студ. высших учебных заведений / Под общей ред. проф. С. Н. Попова., Изд. 3-е. — Ростов н/Д: Феникс, 2005. — 608 с.
  26. Физическое воспитание подростков с ослабленным здоровьем / Язловецкий В.С. – К.: Здоров'я, 1987. – 136 с.
  27. Філак Ф.Г., Філак Я.Ф. Загальні основи фізичної реабілітації. – Методична розробка для самостійної роботи студентів – Ужгород: «Іва», 2014. – 35 с.
  28. Філак Ф.Г., Філак Я.Ф. Особливості фізичної реабілітації дітей: Методична розробка для самостійної роботи студентів. Ужгород: ФОП Сабов А.М., - 2015. – 50 с.
  29. Філак Я.Ф., Філак Ф.Г. Масаж і нетрадиційний масаж: підручник / Я.Ф. Філак, Ф.Г. Філак. – Ужгород: ФОП Сабов А.М. - 2015. – 336 с.
  30. Філак Я.Ф., Філак Ф.Г. Протезування та ортезування у фізичній терапії: навчальний посібник / Я.Ф. Філак, Ф.Г. Філак. – Ужгород: ФОП Сабов А.М. - 2018. – 103 с.

7. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Філак Ф.Г.	доцент кафедри фізичної реабілітації, кандидат медичних наук, доцент, голова комісії.
Дикий Б. В.	доцент кафедри фізичної реабілітації, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, член комісії.

Михалко Я. О.   доцент кафедри сімейної медицини,
кандидат медичних наук, доцент, член комісії.